

SATSA på elevernas taluppfattning i förskoleklass

Tänkt målgrupp: lärare i förskoleklass till och med årskurs 3, rektorer, utvecklingsledare, speciallärare och specialpedagoger

Nyckelord: matematik, taluppfattning, förskoleklass, undervisning

Anna-Lena Ekdahl, lektor i didaktik med inriktning mot yngre elevers matematiklärande

Högskolan för Lärande och Kommunikation Jönköping University anna-lena.ekdahl@ju.se

Året i förskoleklass är betydelsefullt för övergången till den mer formella matematikundervisningen. Samtidigt har 6-åringar varierande erfarenheter från förskolan, vilket skapar stora utmaningar i hur undervisningen ska möta varje elevs specifika kunskapsbehov. Syftet med forskningsprojektet SATSA* har varit att studera hur undervisningen kan genomföras för att 6-åringar ska utveckla en grundläggande taluppfattning och hållbara, utvecklingsbara räknefärdigheter. Lsåret 2022–2023 deltog 20 förskoleklasser från olika kommuner i projektet.

Inom forskningsprojektet prövades vetenskapligt förankrade undervisningsaktiviteter i samverkan mellan forskare och förskoleklasslärare, med målet att synliggöra talstrukturer på olika sätt för eleverna. Med talstruktur menas att eleverna ska lära sig se tal som sammansatta enheter, förstå del-helhetsrelationer och tals relationer till andra tal samt hantera räkneuppgifter med hjälp av talrelationer för att utveckla framgångsrika räknefärdigheter (t.ex. Kullberg et al., 2020). I de undervisningsaktiviteter som prövades av lärarna användes representationer och material (exempelvis pärlband, fingrar och prickmönster) som synliggjorde talstruktur och möjliggjorde att eleverna kunde urskilja talrelationer.

Syftet med projektet har varit att stödja elevernas taluppfattning och fortsatta matematikutveckling. En av projektets övergripande frågeställningar var: I vilken utsträckning kan undervisning med en strukturell ansats bidra till att elever utvecklar en hållbar taluppfattning och framgångsrika räknefärdigheter?

Eleverna som deltagit i undervisningen har intervjuats både före och efter undervisningen i förskoleklass, samt under våren 2024, när de gått nästan ett år i årskurs 1. Intervjuguiden bestod av uppgifter som eleverna skulle besvara muntligt. Dessa intervjuer har analyserats. Lärarna har även filmat sin undervisning och tillsammans med kollegor och forskare kontinuerligt reflekterat över undervisningen och elevernas lärande.

I presentationen ger vi exempel på undervisningsaktiviteter som prövats (Ekdahl & Björklund, 2024) och preliminära resultat från elevintervjuerna (Björklund et al., 2024). Vi delger även deltagande lärares upplevelser av hur dessa undervisningsaktiviteter har bidragit till att utveckla elevernas taluppfattning och räknefärdigheter, samt vilka lärdomar som dragits under projektets gång.

**Strukturell ansats i undervisning som grund för hållbart aritmetiklärande*

Vetenskapsrådet (diarienummer 2020–03712).

Referenser

Björklund, C., Elofsson, J., Kullberg, A., Ekdahl, A-L., Runesson Kempe, U., & Alkhede, M. (2024). Förskoleklasselärares användning av talstrukturer. *Forskning om undervisning och lärande*, vol. 12, nr 2, 2024, s. 31–45. DOI:[10.61998/forskul.v12i2.23890](https://doi.org/10.61998/forskul.v12i2.23890)

Ekdahl, A-L., & Björklund, C. (2024). TEACHING NUMBER RELATIONS WITH FINGER PATTERNS WHEN EXCEEDING 10. *The 15th International Congress on Mathematical Education* Sydney, 7-14 July, 2024.

Kullberg, A., Björklund, C., Brkovic, I. & Runesson Kempe, U. (2020). Effects of learning addition and subtraction in preschool by making the first ten numbers and their relations visible with finger patterns. *Educational Studies in Mathematics*, 103(2), 157–172. <https://doi.org/10.1007/s10649-019-09927-1>